

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Ifølge liste		
Deres ref	Vår ref 20/1274-18	Dato 15. januar 2021

Fastsettelse av forskrift om nasjonale tilretteleggingsmidler til næringsutvikling og kompetanseheving

Landbruks- og matdepartementet har i dag fastsatt forskrift om nasjonale tilretteleggingsmidler til næringsutvikling og kompetanseheving i landbruket, jf. vedlegg. Departementet vil i det videre redegjøre for de innspillene som ble mottatt i forbindelse med høringen, og departementets vurdering av disse.

Bakgrunn

Forskriften gir rammer for forvaltning av nasjonale tilretteleggingsmidler til næringsutvikling og kompetanseheving (heretter NT). Som det ble vist til i høringsbrevet av 6. november, ble ordningen opprettet i forbindelse med jordbruksoppgjøret 2019. Samtidig ble kompetanseutviklingsmidlene i landbruket (KIL) innlemmet i den nye ordningen. Midlene til NT bevilges fra Landbrukets utviklingsfond over jordbruksavtalen kapittel 1150 og forvaltes av Landbruksdirektoratet. Føringer for ordningen og forvaltningen av den har hittil fremgått av de årlige jordbruksproposisjonene, tildelingsbrev til direktoratet og retningslinjer, herunder særskilte retningslinjer for KIL.

Departementets forslag til forskrift er i hovedsak et uttrykk for det som i dag er gjeldende praksis for ordningen. For tiltak knyttet til kompetanseheving foreslo departementet i høringsdokumentet å gå bort fra øremerkinger av særskilte formål ut over de generelle tiltaksområdene innen næringsutvikling og kompetanseheving. Videre foreslo departementet å likestille utvikling av tilbud innen etterutdanning og videreutdanning som tiltaksområde.

Postadresse
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo
postmottak@lmd.dep.no

Kontoradresse
Teatergata 9
www.lmd.dep.no

Telefon*
22 24 90
90
Org.nr.
972 417
874

Avdeling
Landbrukspolitisk
avdeling

Saksbehandler
Siri Lothe
22 24 92 17

Generelt om høringsinnspillene

Høringsnotatet med forskrift ble publisert på regjeringen.no og sendt til i alt 28 høringsinstanser. Fristen for å avgi høringsuttalelser ble satt til 18. desember 2020. Departementet har mottatt innspill fra til sammen 16 høringsinstanser, herunder fylkeskommuner, fylkesmenn/statsforvaltere¹, Landbruksdirektoratet, studieforbund og opplæringsforbund, fag- og interesseorganisasjoner som Norges Bondelag, NHO mat og drikke og Norske Landbrukstenester.

Det generelle inntrykket fra høringen er at høringsinstansene er positive til at ordningen blir forskriftsfestet. Høringsinstansene har i all hovedsak innspill knyttet til hva det bør gis tilskudd til og hvem som kan være tilskuddsmottaker. Innspillene er også av ulik karakter avhengig av type høringsinstans som har besvart høringene. Fylkeskommuner og statsforvaltere reiser særlig spørsmål knyttet til bestemmelsene om hvem som kan være tilskuddsmottaker og til dels hva det kan gis tilskudd til. Landbruksdirektoratet har særskilt innspill til krav til søker i søknadsprosessen, samt innspill på ordlyd knyttet til bestemmelser om kontroll, avkorting og tilbakebetaling. Fag- og interesseorganisasjonene har særlig innspill knyttet til hva det kan gis tilskudd til, og særskilt endringen som innebærer at det ikke lenger øremerkes tilskudd til særskilte tiltak som kursvirksomhet for avløsere og landbruksvikarer. Ut over dette er flere av høringsinstansene opptatt av involvering av faglagene i landbruket og avtalepartene i forbindelse med prioritering av innkomne søknader og innstilling.

Positiv til forskrift

De fleste høringsinstansene gir uttrykk for at det er positivt med en felles forskrift, og det vises til at dette gir klarere rammer for forvaltningen av midlene. Statsforvalteren i Rogaland viser til at dette bidrar til å tydeliggjøre formålet med forskriften. Innlandet fylkeskommune mener at den nye forskriften vil gi en mer treffsikker bruk av virkemidlene for å styrke verdiskapingen og kompetansenivået i landbruket.

Spørsmål om hva det kan gis tilskudd til og hvem som kan være tilskuddsmottaker

Innlandet fylkeskommune trekker særskilt fram at midlene ikke skal ha øremerkede formål, at de skal bidra til fellesskapsløsninger for næringa, og ha nasjonal nytteverdi som viktige føringer for ordningene. Videre peker fylkeskommunen på at det er riktig å vektlegge etterutdanning på lik linje med videreutdanning, når dette er begrunnet på en god måte. Flere høringsinstanser er kritiske til at øremerkingen av særskilt tilskudd til kursvirksomhet for avløsere og landbruksvikarer ikke videreføres i forskriften. Dette drøftes nærmere under kap. 3.3 *Tiltaksområder*.

En rekke statsforvaltere og noen fylkeskommuner viser til at statsforvalteren i kraft av sin rolle og sitt ansvar regionalt på landbruksområde, også bør kunne være søker av tilskuddsmidlene.

Spørsmål knyttet til administrasjon, kontroll, opplysningsplikt og tilbakebetaling

¹Fylkesmannen har fra 1.1.2021 endret navn til statsforvalteren. Selv om høringssvarene som kom inn hadde fylkesmannen som avsender, benyttes statsforvalteren i det videre som benevnelse for dette forvaltningsorganet.

Landbruksdirektoratet har innspill til en ny bestemmelse som omhandler krav til søker ved levering av søknad, samt forslag til endringer i ordlyd knyttet til bestemmelser om frist for gjennomføring av tiltaket, kontroll, opplysningsplikt, avkorting og tilbakebetaling. Flere av høringsinstansene peker også på at avtalepartene må involveres i prioritering og innstilling av søknader. Sistnevnte høringsinnspill drøftes nærmere under kapittel 3.6 *Administrasjon, dispensasjon og klage*.

På bakgrunn av høringsinnspillene er det foretatt justeringer i flere av bestemmelsene. Justeringene er i all hovedsak av mindre substansiell betydning, og endrer i liten grad forskriftens materielle innhold totalt sett.

Nærmere vurdering av innspill til de enkelte bestemmelsene

Formål

I høringsutkastet er formålet med ordningen formulert forholdsvis vidt. Det fremgår av bestemmelsen at tilskuddsordningen skal bidra til å styrke verdiskapingen i landbruket, gjennom tilretteleggende tiltak som bidrar til fellesskapsløsninger innen næringsutvikling og kompetanseheving av nasjonal nytteverdi, innenfor de rammer Stortinget har trukket opp. Statsforvalteren i Rogaland ønsker en presisering om at forskriften omfatter både jord-, skog- og hagebruk. Statsforvalteren viser videre til at ordlyden "innenfor de rammer Stortinget har trukket opp" kan oppfattes som uklar. Dersom det er ment at prioriteringen kan bli gitt gjennom jordbruksoppgjøret, bør dette omtales mer konkret. Det pekes videre på at det kan være aktuelt å gi signal om at prosjekt må støtte opp om FNs bærekraftsmål.

Departementets vurderinger av høringsinnspillene

Departementet mener at jord-, skog- og hagebruk allerede er omfattet av forskriften i formålsparagrafen og av § 3 *Tiltaksområder* der "landbruk" benyttes begge steder. Det er med dette ikke noe som er til hinder for at tiltak innen skogbruk kan støttes, slik også praksis har vært for tilsvarende regionale ordningen (regionale tilretteleggingsmidler i landbruket (RT) og regionale kompetansemidler i landbruket (RK).

Med ordlyden "innenfor de rammer Stortinget har trukket opp" har departementet i all hovedsak ment rammer som følger av jordbruksoppgjøret, da sistnevnte også legges frem for Stortinget for endelig godkjenning. Departementet ser at dette kan være noe uklart og foreslår av den grunn at jordbruksoppgjøret nevnes spesielt i § 1.

Når det gjelder forslaget om å henvise til FNs bærekraftsmål i formålsbestemmelsen, er dette utviklingsmål som påvirker alle sektorområder. Selv om disse ikke omtales eksplisitt i forskriften vil det, som statsforvalteren i Rogaland viser til, kunne være aktuelt å gi signal om at prosjekter må støtte opp om disse målene. Det vil imidlertid være mer hensiktsmessig å vise til slike mål, eller andre generelle prinsipper det forventes å styre etter, i andre dokumenter (f.eks. tildelingsbrev) enn i en forskrift. Departementet ser av den grunn ikke behov for å hjemle dette i forskriften.

Tilskuddsmottaker

I høringsutkastet foreslo departementet at tilskudd kan gis til *organisasjoner, forsknings- og utviklingsinstitusjoner og foretak registrert i Enhetsregisteret samt fylkeskommuner og kommuner*. Opplistingen var forholdsvis bred ettersom ordningen omfatter utviklingsmidler innen både næringsutvikling og kompetanseheving. Det ble derfor vurdert som lite formålstjenlig å avgrense ordningen basert på søkers organisasjonsform.

Statsforvalteren i Vestland mener at en opplisting eller avgrensning av søkere ikke er logisk som følge av teksten, og ønsker heller at forskriften er tydelig på hvem som ikke kan søke. Spørsmålet om statsforvalteren eller andre regionale offentlige aktører kan tildeles tilskudd tas opp av flere. Troms og Finnmark fylkeskommune v/fylkestinget er positive til at fylkeskommunene som kompetanseaktør og tilrettelegger kan søke og tildeles tilskudd over ordningen. Fylkestinget mener imidlertid at fylkeskommunen og andre regionale offentlige aktører også bør kunne tildeles tilskudd til samme type tiltak av regional nytteverdi.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark, statsforvalteren i Vestland, statsforvalteren i Oslo og Viken, samt statsforvalteren i Trøndelag og Trøndelag fylkeskommune, viser til at statsforvalteren gitt sin rolle og sitt oppdrag på landbruksområdet, også bør gis mulighet til å søke på statlige tilretteleggingsmidler. De bør derfor være med i opplistingen på linje med fylkeskommuner og kommuner. Statsforvalteren i Trøndelag og statsforvalteren i Oslo og Viken viser til at statsforvalteren har gode erfaringer med ansvar for oppgaver av nasjonal betydning, f.eks. knyttet til områderettede tiltak og fjellandbrukssatsingen. Statsforvalteren i Vestland viser til at statsforvalteren de siste årene har fått et økt ansvar som kompetanse- og utviklingsaktør ovenfor kommunene, og finner det derfor ulogisk at kommuner skal kunne søke, men ikke statsforvalteren. Statsforvalteren i Troms og Finnmark viser også til at statsforvalteren i Oslo og Viken har fått midler over ordningen tidligere.

Voksenopplæringsforbundet (Vofo), som er interesseorganisasjonen til de 14 offentlige godkjente studieforbundene i Norge, mener at studieforbund bør inkluderes i opplistingen av aktuelle tilskuddsmottakere i § 2. Flere av medlemmene til studieforbundet Næring og samfunn har medlemmer med tilknytning til landbruket. Også studieforbundet Natur og Miljø har landbruksorganisasjoner som medlemmer. Vofo ønsker at de eksplisitt blir nevnt som tilskuddsmottaker av tilretteleggingsmidler til næringsutvikling og kompetanseheving i landbruket.

Departementets vurderinger av høringsinnspillene

Som det vises til innledningsvis, er opplistingen av hvem som kan tildeles midler relativt bred. Utgangspunktet er at dette er midler som skal stimulere til utvikling i landbruksnæringen innen både næringsutvikling og på kompetanseområdet. Basert på opplistingen gir dette studieforbund som organisasjon anledning til å søke på ordningen. Hvor vidt de kan motta støtte eller ikke er avhengig av om de også oppfyller kravene i § 3, som angir hva de kan gis tilskudd til. I den grad studieforbundene selv er kursutviklere eller prosjekteiere kan disse motta støtte. Som det ble vist til i høringsbrevet, har ikke studieforbundene, etter det departementet er kjent med, selv vært kursutviklere, men har mottatt tilskudd som i sin tur har blitt fordelt til andre aktører, som har stått for utvikling/gjennomføring av kurs. I slike tilfeller følger det av departementets forslag til § 3 at det er aktørene som

utvikler/gjennomfører kurset som skal tildeles midlene. Dette er det gjort ytterligere rede for under drøftelsen i kap. 3.3

Videre mener departementet at en opplisting av aktører som ikke kan få, slik statsforvalteren i Vestland foreslår, vil være svært krevende å lage ettersom det da må være en fullstendig uttømmende liste. Etter departementets syn ville dette i liten grad gi søker en god forståelse av hvem som kan søke.

Hensikten med forslaget slik det ble sendt på høring, var at det med unntak for støtte til kommunesektoren, ikke skal kunne gis støtte til tiltak der offentlige aktører er prosjektledere over ordningen. Det er likevel relevant at offentlige aktører særskilt innen forskning og utvikling (FoU) kan motta tilskudd over ordningene, og dette er derfor spesifisert i § 2.

Når det gjelder særskilte innspill om at statsforvalteren bør kunne være mottaker av tilskudd over ordningen, vil departementet presisere at statsforvalteren er en regional statlig aktør som utfører forvaltningsoppgaver på vegne av departementet og direktoratet. Det er derfor ikke naturlig at statsforvalteren på lik linje med øvrige organisasjoner og enheter regionalt eller nasjonalt konkurrerer om de samme begrensede tilskuddsmidlene som tildeles over ordningen. Departementet vil imidlertid viser til at det i mange tilfeller vil være viktig at statsforvalteren med sin kompetanse og sin rolle på landbruksområdet er involvert i prosjekter/tiltak initiert fra regionale/lokale aktører. Vi mener imidlertid at dette må gjøres uten at statsforvalteren er søker og prosjekteier.

Når det gjelder tilsagn som ble gitt til statsforvalteren i Oslo og Viken i forkant av utarbeiding av denne forskriften, som statsforvalteren i Troms og Finnmark viser til, mener departementet at dette er en uriktig praksis som ikke bør fortsette.

Tiltaksområder

Forskriftens § 3 regulerer hva det kan gis tilskudd til innen hver av de to tiltaksområdene næringsutvikling og kompetanseheving. Med tilretteleggingstiltak menes ulike former for utviklingsrettede tiltak som har som formål å mobilisere til økt verdiskaping i næringen. Tiltakene vil variere innenfor de to tilskuddsområdene for ordningen, og omfatte alt fra prosjekter og utredninger til utvikling av kurs m.m. For begge tiltaksområdene vektlegges det at tiltakene skal ha nasjonal nytteverdi. Bestemmelsen avgrenser også mot å gi tilskudd til forskningsprosjekter.

Vestland fylkeskommune og statsforvalteren i Vestland mener at det i tillegg til nasjonal nytteverdi bør fremgå av bestemmelsen at tiltak med fylkesoverskridende nytteverdi kan støttes. Fylkeskommunen viser til at det i årets utlysning av midler fra Landbruksdirektoratet ble lagt til grunn at ordningen skulle støtte nasjonale eller fylkesover-skridende tilretteleggingstiltak, og mener dette bør videreføres.

Viken fylkeskommune peker på at grenseflaten mellom den regionale RT-ordningen og den nasjonalt rettede NT-ordningen er vanskelig å fastslå. Det er med det fare for at tiltak til gode for landsdeler og tiltak til gode for fellesløsninger, for eksempel Fjellnettverket, ikke når opp hverken som regionalt eller nasjonalt tiltak. På bakgrunn av dette etterlyser fylkeskommunen føringer i forskriften om at Landbruksdirektoratet i sin saksbehandling må sikre at det fanges opp signaler fra fylkeskommuner og partnerskap om hvilke regionale og nasjonale tiltak det er størst behov for.

Statsforvalteren i Trøndelag støtter forslaget om avgrensingen i ordningen og at det ikke bør kunne gis støtte til forskningsprosjekter.

Som nevnt innledningsvis er flere av høringsinstansene kritiske til at det ikke lenger vil være en øremerking av tilskudd til kursvirksomhet for avløsere og landbruksvikarer. Norges Bondelag viser til at det i praksis vil innebære at øremerkede tilskudd til kursvirksomhet for landbruksvikarer og avløsere opphører, og at en eventuell øremerking må gjøres i de årlige jordbruksoppgjørene. Det pekes videre på at tiltaket har vært spesielt fordi det har vært midler som har gått til gjennomføring av aktivitet og ikke til utvikling. Det presiseres at støtten til kursvirksomheten har vært og er et viktig tiltak, og at det er viktig at det i den nye forskriften er rom for fortsatt å kunne gi støtte til denne aktiviteten. Det vises til at en mulig løsning kan være å omtale tilskudd til gjennomføring av etter- og videreutdanningstilbud for avløsere og landbruksvikarer konkret under tiltaksområder i § 3. Med henvisning til Landbruksdirektoratets rapport 16/2020 om gjennomgang av NT-midlene, vises det til at det i praksis ikke vil være spesielt mange aktuelle søkere til denne aktiviteten. Norges Bondelag ber om at man finner en løsning på utfordringen.

Norske Landbrukstenester (NL), som er en medlems-/interesseorganisasjon for avløserlag og landbrukstjenester i Norge, NHO Mat og drikke og Voksenopplæringsforbundet (Vofo) viser til at dette er viktige kurs for å rekruttere og sikre tilgang til kvalifisert arbeidskraft. Videre pekes det på at tilskuddet gjør at det blir arrangert flere kurs enn uten økonomisk støtte, og at fjerning av øremerking gjør at forutsigbarhet for planlegging av kurs forsvinner. Det vises til rapport 16/2020 utarbeidet av Landbruksdirektoratet, der det anbefales at tilskudd til kursvirksomhet for avløsere lyses ut blant alle studieforbund, alternativt at tilskuddet øremerkes Studieforbundet næring og samfunn. NHO Mat og drikke ber om at ordningen videreføres på en hensiktsmessig måte, fortrinnsvis ivaretatt i forskriftsteksten. Studieforbundet næring og samfunn viser også til Landbruksdirektoratets anbefaling i rapport 16/2020 om at tilskudd til kursvirksomhet for avløsere også i fremtiden kan forvaltes av et studieforbund. Dette for å sikre kompetente og kvalifiserte avløsere/ landbruksvikarer – som får god opplæring innen sitt yrke. Studieforbundet næring og samfunn viser videre til at erfaringer med forvaltning av tilskudd til kursvirksomhet for avløsere gjør at de er godt rustet til å forvalte nasjonale tilretteleggingsmidler til næringsutvikling og kompetanseheving i landbruket.

Departementets vurderinger av høringsinnspillene

Kravet om nasjonal nytteverdi er satt for at tiltaket det gis støtte til skal kunne være tilgjengelig i store deler av landet, eller komme en stor del av næringen til gode. Kravet avgrenser også mot tilsvarende tiltak som kun har regional nytteverdi. Med utgangspunkt i dette kan et prosjekt som er initiert fra regionalt nivå, enten fra et eller flere fylker eller en eller flere kommuner ha nasjonal nytteverdi. Dette er også bakgrunnen for at kommuner og fylkeskommuner kan søke om støtte til tiltak over ordningen.

Departementet mener derfor at bestemmelsen slik den er formulert ikke hindrer at fylkes-overskridende tiltak kan støttes, men de må kunne vise til nasjonal nytteverdi. Fylkes-overskridende tiltak uten nasjonal nytteverdi vil kunne støttes gjennom tilsvarende regionale midler (RT og RK) og gjennom eventuelle samarbeid mellom de aktuelle fylkene tiltaket er relevant for.

Når det gjelder avstemming av hvilke tiltak det er størst behov for av nasjonale og regionale tiltak, vil det for de regionale tilskuddsordningene være opp til regionalt partnerskap å avgjøre dette for regionalt nivå. På nasjonalt nivå har Landbruksdirektoratet både forvaltningsansvar for de nasjonale tilretteleggingsmidlene, og har det nasjonale ansvaret for å administrere de regionale tilskuddsmidlene til næringsutvikling og kompetanseheving. Direktoratet har med dette mulighet til å ha oversikt over tildelingene som gjøres regionalt gjennom f.eks. rapportering og dialog med fylkeskommunene. Det kan f.eks. gjennom tildelingsbrev oppfordres til god dialog mellom nasjonalt og regionalt nivå, når det gjelder hvilke type tiltak som prioriteres nasjonalt og regionalt.

Departementet ser for øvrig at det ikke er strengt tatt nødvendig å ha en negativ avgrensning som angir at det ikke kan gis støtte til forskningsprosjekter, da tiltaksområdet uansett avgrenses i kraft av at det kun kan gis tilskudd til tilretteleggende tiltak og der et forskningsprosjekt vanskelig kan forstås som et slikt type tiltak. Ettersom noen av høringsinstansene oppfatter avgrensingen som nyttig, beholdes den likevel slik den står.

Når det gjelder opphøring av øremerkede tilskudd til kursvirksomhet for landbruksvikarer og avløsere, er dette foreslått med bakgrunn i at tilskuddet skiller seg vesentlig fra ordningen for øvrig. For det første har tilskuddet blitt forvaltet som en egen "ordning i ordningen".

Tilskuddet har blitt tildelt et studieforbund som ikke selv har vært kursarrangør, men som har hatt et forvaltningsansvar for tilskuddet i form av å videreformidle det til aktuelle kursarrangører og mottatt rapportering på bruken av midlene. For det andre har midlene, som Norges Bondelag også viser til, gått til drift av kurs og ikke til utvikling av kurs. Praksisen har derfor forvaltningsmessige utfordringer samt at den ikke har vært i tråd med retningslinjene for KIL om at tilskudd skulle gå til *utvikling* av kurs og ikke til *drift* av kurs. På bakgrunn av dette er det ikke lagt opp til en videreføring av øremerking av tilskudd til kursvirksomhet til avløsere og landbruksvikarer i forskriften. Departementet er enig i at det er viktig å sikre god kompetanse blant avløsere og landbruksvikarer, slik flere av høringsinstansene viser til. Dersom det er behov for å *utvikle* kurs på dette område, kan det søkes om midler over NT-ordningen på lik linje med andre tiltak. Dersom jordbruksavtalepartene mener det fremover i tid er behov for å gi tilskudd til *drift* av kurs for landbruksvikarer og avløsere, vil det være naturlig å drøfte dette i forbindelse med de årlige jordbruksoppgjørene. En slik avsetning må da gjøres i form at et tiltak utenfor NT-ordningen. Spørsmålet om støtte til drift av kurs for landbruksvikarer og avløsere er således i all hovedsak et budsjettmessig spørsmål.

Forslag om ny § 4 Krav til søknad

Landbruksdirektoratet foreslår at det lages en egen bestemmelse om hvilke krav som stilles til søknaden og søker i forbindelse med innsending av søknad. Direktoratet mener at dette blir mer ryddig og oversiktlig enn at det står sammen med andre bestemmelser.

Det foreslås at bestemmelsen gir uttrykk for at Landbruksdirektoratet fastsette søknadsskjemaet og at søkeren må bruke dette for å kunne søke innen de frister som er fastsatt i utlysningen. Direktoratet foreslår videre en bestemmelse hvor det fremgår at søker plikter å gi de opplysningene og den dokumentasjon som er nødvendig for at direktoratet skal fatte vedtak. Landbruksdirektoratet viser til at en slik tydeliggjøring vil gjøre det enklere og mer

effektivt å saksbehandle eventuelle klager som måtte komme på avslag eller vedtak om avvising av søknader. Det vises også til at søknadsfristen trolig vil være den fristen det er mest aktuelt å gi dispensasjon fra, jf. adgang til dette med utgangspunkt i høringsutkastets § 7. Ved at søknadsfristen omtales i forskriften blir det tydeligere at regelen om dispensasjonsadgang også gjelder denne.

Departementets vurdering av høringsinnspillet

Departementet ser at det kan være ryddig å ha en egen bestemmelse om krav til søknad, og slutter seg til deler av direktoratets forslag. Bestemmelsen om at søker skal benytte søknadsskjema fastsatt av Landbruksdirektoratet flyttes fra § 7 til ny § 4, og det tas inn at søknad skal leveres innen fristen Landbruksdirektoratet har fastsatt i utlysningen. Øvrige forslag til bestemmelser fra direktoratet om søkers opplysnings- og dokumentasjonsplikt anses som unødvendig.

Med bakgrunn i dette vil nummereringen av de påfølgende paragrafene forskyves med ett nummer sammenlignet med forskriftsutkastet som ble sendt på høring.

Tilskuddsutmåling og frist for gjennomføring

I høringsutkastet fremgikk det at tilskudd kan innvilges på bakgrunn av godkjent kostnadsoverslag, og at det kan gis tilskudd på inntil 75 pst. av godkjent kostnadsoverslag. Støtteutmålingen er harmonisert med tilsvarende tilskuddsordning på regionalt nivå (RT og RK). I tillegg omhandler bestemmelsen en tidsangivelse for hvor lenge tilsagnet er gyldig.

Statsforvalteren i Rogaland er positive til ordlyden om støtteutmåling, men mener det bør presiseres at 25 pst. av totalbudsjettet kan være egeninnsats eller andre midler.

Landbruksdirektoratet foreslår å endre ordlyden i overskriften fra "Tilskuddsutmåling og tilsagn" til "Vedtak, tilskuddsutmåling og frist for gjennomføring". Bakgrunnen for dette er at direktoratet ønsker at logikken med kronologi følges opp og at det legges til et nytt første ledd der det fremkommer at det er Landbruksdirektoratet som fatter vedtak om tilskuddet. Det foreslås også at uttrykket "vedtak om tilskudd" benyttes fremfor "tilsagn" da dette er i tråd med språkbruken til Direktoratet for økonomiforvaltning (DFØ). Det foreslås også at dette uttrykket benyttes i siste ledd i paragrafen og at det er mer hensiktsmessig å snakke om frist for gjennomføring av tiltaket enn om gyldighet av tilsagnet. Til slutt ønsker direktoratet at fristen for gjennomføring av tiltaket settes til tre år fra vedtak om å gi tilskudd ble fattet. Bruken av begrepet "tilsagnsåret" og to påfølgende år kan gi nesten ett år kortere frist for de som fikk tilsagn om tilskudd i desember fremfor i januar, og det pekes på at justeringen vil sikre mer likebehandling av tilskuddsmottakere og gi en mindre arbeidskrevende forvaltning.

Departementets vurderinger av høringsinnspillene

Bestemmelsen om at det kan gis tilskudd på inntil 75 pst. av godkjent kostnadsoverslag er en maksramme for hva som kan gis av støtte over ordningen. Hensikten med å sette en slik grense er å stimulere til at tiltakene skal utløse annen finansiering, hovedsakelig fra næringsaktører, ettersom tiltaket er ment å styrke verdiskapingen i landbruket. Medfinansiering fra andre aktører bidrar derfor til en nødvendig forpliktelse og forankring av prosjektet i relevante organisasjoner og institusjonen. I praksis vil støtteutmålingen i mange tilfeller være lavere

enn 75 pst. bl.a. avhengig av pågangen av søknader samt grad av medfinansiering/-egenfinansiering. Den øvre grensen på 75 pst. ble satt for å harmonisere med tilsvarende tilskuddsordninger på regionalt nivå. For KIL-ordningen innebærer dette at øvre grense økes, da denne etter tidligere praksis var på inntil 60 pst.

Departementet mener derfor at bestemmelsen slik den er foreslått ikke er til hinder for at 25 pst. eller vesentlig mer av budsjettet kan være egeninnsats eller andre midler. En nærmere bestemmelse om andel egeninnsats som kan godkjennes og hvilke kostnader som kan godkjennes bør overlates til Landbruksdirektoratet. Disse bestemmelsene bør imidlertid fremgå av Landbruksdirektoratets utlysningstekst knyttet til ordningen.

Departementet har på bakgrunn av Landbruksdirektoratets innspill innlemmet uttrykket "vedtak om tilskudd" i ny § 5 og er enig i direktoratets forslag om å endre siste ledd i paragrafen fra en bestemmelse som angir at "tilsagnet er gyldig i tilsagnsåret og to påfølgende år" til " Frist for gjennomføring av tiltak er senest tre år fra vedtak om innvilgelse av tilskudd ble fattet", slik at alle tilskuddsmottakere har like lang frist på gjennomføring av tiltaket uavhengig av når på året vedtaket om tilskudd ble fattet. Endringen innebærer således en materiell endring fra utkastet som ble sendt på høring, ettersom ordlyden i utkastet la til rette for at tilskuddsmottagerne fikk ulik frist for gjennomføring av tiltaket avhengig av når på året tilsagnet ble gitt. Ettersom det ikke var intensjonen med forslaget å gi tilskuddsmottakerne ulik frist for gjennomføring, er ordlyden justert.

Da det allerede fremgår av utkastet til § 8 *Administrasjon, dispensasjon og klage* at det er Landbruksdirektoratet som administrerer tilskuddsordningen og fatter vedtak om tilskudd etter denne, ser ikke departementet behov for å gjøre ytterligere endringer i bestemmelsen.

Administrasjon, dispensasjon og klage

Som vist til ovenfor angir § 8 en bestemmelse om direktoratets forvaltningsansvar for ordningen. I tillegg omhandler § 8 bestemmelser knyttet til dispensasjon og klage.

Landbruksdirektoratet ønsker å flytte de deler av bestemmelsene som omfatter vedtak og søkers plikt til å benytte søknadsskjema utformet av Landbruksdirektoratet til § 4.

Utover Landbruksdirektoratets merknader som det er gjort rede for i kap. 3.5, har enkelte høringsinstanser innspill knyttet til områder som ikke er foreslått hjemlet i forskriften, men som det er naturlig å kommentere under bestemmelsen om administrasjon. Dette gjelder avtalepartenes involvering i prioritering og innstilling av søknader, samt kunngjøring av søknadsbehandling.

Både Vestland fylkeskommune, Trøndelag fylkeskommune, samt statsforvalteren i Trøndelag og statsforvalteren i Vestland foreslår at en partssammensatt gruppe med representanter fra faglagene i landbruket kan vurdere søknadene og gi innspill til prioriteringer. Statsforvalteren i Vestland viser videre til at det er spesielt viktig i ordninger der utviklings- og kompetansearbeidet må være oppdatert og fremtidsrettet at landbruksnæringens stemme blir aktivt hørt. Vestland fylkeskommune peker videre på at innstilling av søknader bør skje i samhandling med representanter fra partnerskapet og foreslår et tillegg til forskriften på dette området.

Norges Bondelag ber om at avtalepartene får anledning til å se søkerlistene til de nasjonale tilretteleggingsmidlene, da dette er viktig informasjon for å være oppdatert på utviklingen og

hva som foregår av aktivitet på området. Vestland fylkeskommune viser også til at det i forskrift om regionale tilskudd til næringsutvikling, rekruttering og kompetanseheving har en bestemmelse om at forvalter skal kunngjøre hvilke tiltak som har fått tildelt midler og innvilget beløp, og at denne forskriften også bør ha en slik bestemmelse.

Departementets vurderinger

Som følge av Landbruksdirektoratets innspill til ny § 4 er bestemmelsen om at søker plikter å benytte søknadsskjema fastsatt av Landbruksdirektoratet flyttet. Det er ut over det gjort noen mindre språklige endringer uten materiell betydning.

Når det gjelder avtalepartenes involvering i innspill til prioriteringer, søknadsbehandling og innstilling, vil departementet vise til at avtalepartene gjennom de årlige jordbruksoppgjørene foretar de overordnede prioriteringene for tilskuddsordningen. Det har også vært praksis at avtalepartene involveres i forbindelse med direktoratets arbeid med utforming av utlysning av tilskuddsmidlene, for å sikre god dialog og forståelse om avtalepartenes prioriteringer gjort i jordbruksoppgjøret. Ut over dette er det Landbruksdirektoratets ansvar å håndtere saksbehandlingen av innkomne søknader. Etersom næringen og næringsorganisasjonene selv potensielt kan være søkere på midlene, vil en ytterligere involvering i saksbehandling og innstilling av søknader være uryddig.

Ut over dette er departementet enig med Norges Bondelag og Vestland fylkeskommune om at åpenhet om søkere og tildelinger som er gitt over ordningen er viktig. Informasjon og rapportering om tiltakene som har fått støtte er viktig for å legge til rette for både kunnskapsoverføring og for åpenhet om virkemiddelbruken. Føringer til direktoratet på området bør imidlertid gis til direktoratet i forbindelse med de årlige tilskuddsbrevene og trenger ikke tas inn i forskriften.

Kontroll og opplysningsplikt

Landbruksdirektoratet foreslår å utforme bestemmelsen slik at første ledd inneholder reglene som gir direktoratet hjemmel til å kontrollere. Hjemmelen omtaler både direktoratets kontroll av at vilkårene for utbetaling av tilskuddet er oppfylt, og i tilfellet der utbetaling av tilskudd skjer i forkant av at kostnader er betalt, at tilskuddet er benyttet i samsvar med vilkårene i forskriften og i vedtaket om tilskudd. I tillegg mener direktoratet at det er naturlig at hjemmelen for å kunne foreta stedlig kontroll er plassert i samme ledd.

Det foreslås videre å plassere regelen om tilskuddsmottakers opplysningsplikt og plikt til å utlevere dokumentasjon i andre ledd, sammen med en regel som sier uttrykkelig at tilskuddsmottaker har plikt til å legge til rette for at Landbruksdirektoratet kan gjennomføre en eventuell stedlig kontroll. På denne måten mener direktoratet at det blir tydelig hvem reglene i de to forskjellige leddene retter seg mot, og hva disse henholdsvis kan eller plikter å gjøre. Direktoratet mener videre at regler om tilskuddsmottakers opplysningsplikt er like viktige som direktoratets adgang til å kontrollere, og at dette derfor bør med i overskriften til paragrafen.

Departementets vurderinger

Departementet mener det er viktig at kontrollbestemmelsene i forskriften tar høyde for kontrollbehov som direktoratet måtte ha, og slutter seg derfor til direktoratets endringsforslag.

Departementet vil i forlengelsen av dette bemerke at dette er en type tilskuddsordning der det vil være aktuelt at deler av tilskuddet utbetales i forkant av at kostnadene er påløpt, innenfor de rammer som økonomireglementet i staten gir. Ordningen retter seg mot utviklingsorienterte prosjekter/tiltak der organisasjonen som er prosjekteier ikke nødvendigvis har tilgjengelig kapital til å drifte gjennomføringen av tiltaket uten å få tilført tilskudd i forkant av at tiltaket er gjennomført. I mange tilfeller vil det først være ved sluttrapportering at direktoratet vil kunne avgjøre om tiltaket er gjennomført i medhold av vilkårene gitt i vedtak om tilskudd og i forskriftens bestemmelser.

Departementet slutter seg ellers til direktoratets øvrige forslag knyttet til tydeliggjøring av bestemmelser om kontroll og tilskuddsmottakers opplysningsplikter i forbindelse med kontroll. Følgelig er også overskriften til bestemmelsen justert i tråd med direktoratets forslag.

Tilbakebetaling og renter

Av § 10 fremgår det at tilskuddet kan reduseres, stanses eller kreves helt eller delvis tilbake med eventuelle renter dersom tilskuddsmottaker ikke oppfyller vilkår stilt i forskriften eller av andre grunner har mottatt tilskudd urettmessig.

I utkastet som ble sendt på høring omfattet § 10 også bestemmelser om avkorting.

Landbruksdirektoratet foreslår å fjerne bestemmelse om avkorting, og viser til at det er tilstrekkelig at direktoratet kan holde tilbake eller stanse utbetalingen av tilskuddet. Dersom det avdekkes at vilkårene for utbetaling ikke er oppfylt etter at tilskuddet er utbetalt, mener direktoratet at det er mer naturlig at vedtaket om å tildele tilskudd omgjøres til et avslag og at utbetalt tilskudd eventuelt kreves tilbake, enn at det fattes vedtak om avkorting. Med dette vil bestemmelsen også være lik tilsvarende bestemmelse (§12) i forskrift om regionale tilskudd til næringsutvikling, rekruttering og kompetanseheving.

Departementets vurderinger

Departementet er enig i direktoratets vurdering og har justert forskriften i tråd med direktoratets innspill.

Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 15.januar.

Med hilsen

Kristin Orlund (e.f.)
avdelingsdirektør

Siri Lothe
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg 1

Adresseliste:

Landbruksdirektoratet

Kopi:

Fylkeskommunen – alle

NHO Mat og Drikke

Norges Bondelag

Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Norske Landbrukstenester

Statsforvalteren – alle

Studieforbundet næring og samfunn

Voksenopplæringsforbundet